

Česká republika

Česká školní inspekce

Královéhradecký inspektorát - oblastní pracoviště

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

**Praktická škola a Odborné učiliště, Nové Město nad Metují,
Husovo nám. 1218**

Adresa: Husovo nám. 1218, 549 01 Nové Město nad Metují

Identifikátor školy: 600 024 211

Termín konání komplexní inspekce: 21. – 28. květen 2003

Čj.:	091 716/03-5206
Signatura:	ki3zw502

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Praktická škola a Odborné učiliště, Nové Město nad Metují, Husovo nám. 1218 (dále jen škola), poskytuje výchovu a vzdělávání žákům se specifickými vzdělávacími potřebami, a to jak žákům s rozumovými nedostatky, tak žákům s problémy v oblasti sociální.

Škola je organizací zřízenou Královéhradeckým krajem, Wonkova 1142, 500 02 Hradec Králové. Sdružuje odborné učiliště (cílová kapacita 441 žák), praktickou školu (196 žáků), internát (265 lůžek) a školní jídelnu (1000 jídel).

V platném rozhodnutí MŠMT o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení čj. 31 080/02-21 má škola zařazeno devět učebních oborů odborného učiliště, praktickou školu tříletou a praktickou školu dvouletou.

Přehled oborů realizovaných ve školních roce 2002/2003 znázorňuje níže uvedená tabulka:

Kód oboru	Název	Čj. a datum schválení MŠMT	Délka studia
23-51-E/004	Zámečnické práce a údržba	20154/95-24 z 9. 8. 1995	3 roky
29-54-E/003	Cukrářské práce	18273/95-24 z 1. 8. 1995 24017/01-24 z 30. 8. 2001 počínaje 1. ročníkem	3 roky
31-59-E/001	Šití oděvů	20356/95-24 z 9. 8. 1995 17 215/02-24 z 8. 4. 2002 počínaje 1. ročníkem	3 roky
31-59-E/002	Šití prádla	18272/95-24 z 1. 8. 1995 17 214/02-24 z 8. 4. 2002 počínaje 1. ročníkem počínaje 1. ročníkem	3 roky
36-67-E/001	Zednické práce	20140/95-24 ze 7. 8. 1995 19 589/02-24 ze 17. 5. 2002 počínaje 1. ročníkem	3 roky
65-52-E/001	Kuchařské práce	20157/95-24 ze 4. 8. 1995 24 018/01-24 z 30. 8. 2001 počínaje 1. ročníkem	3 roky
69-55-E/005	Práce ve zdravotnických a sociálních zařízeních – pečovatelské práce (dále jen Pečovatelské práce)	20144/95-24 ze 7. 8. 1995	3 roky
78-61-D/001	Praktická škola s tříletou přípravou	31123/99-24 z 19. 10. 1999	3 roky
78-62-2/002	Praktická škola s dvouletou přípravou	16735/93-24 ze 14. 5. 1993	2 roky

Nejsou realizovány učební obory 33-53-E/001 Košíkářské práce a 69-54-E/002 Práce v čistírnách a prádelnách.

Jak vyplývá z uvedeného přehledu, nabízí škola obory, které jsou vybrány tak, aby byly zvládnutelné a aby žáci měli perspektivu uplatnění na trhu práce.

Kromě hlavní budovy má škola další čtyři odloučená pracoviště. V jednotlivých budovách jsou umístěny:

Adresa pracoviště + pracovní název	Umístění
Nové Město nad Metují, Husovo nám. 1218 (<i>Merkur</i>)	ředitelství, odborný výcvik oboru Kuchařské práce (studená kuchyně + výdej jídla), internát
Červený Kostelec, Horní 91	teoretická a praktická výuka oborů Kuchařské a Cukrářské práce
Nové Město nad Metují, Českých Bratří 1035 (<i>Králiček</i>)	teoretická výuka, internát, odborný výcvik oboru Kuchařské práce
Nové Město nad Metují, Komenského 59 (<i>Kláster</i>)	teoretická výuka, internát, odborný výcvik oborů Kuchařské, Cukrářské a Zámečnické práce a údržba, Praktická škola dvouletá a tříletá
Nové Město nad Metují, Na Hradčanech 1135	internát

PŘEDMĚT INSPEKČNÍ A KONTROLNÍ ČINNOSTI

Předmětem inspekční a kontrolní činnosti bylo zjištění a zhodnocení:

- personálních podmínek vzhledem k zabezpečení realizované výchovy a vzdělávání v celé škole ve školním roce 2002/2003,
- materiálně-technických podmínek výchovně-vzdělávací činnosti v celé škole ve školním roce 2002/2003,
- průběhu a výsledků výchovy a vzdělávání vzhledem k platným učebním dokumentům v jednotlivých součástech školy,
- průběhu a výsledků výchovy v internátě.

HODNOCENÍ PERSONÁLNÍCH PODMÍNEK VZDĚLÁVÁNÍ A VÝCHOVY VZHLEDEM KE SCHVÁLENÝM UČEBNÍM DOKUMENTŮM

Ve škole pracuje celkem 32 učitelů všeobecně vzdělávacích a odborných předmětů (včetně ředitele a jeho statutárního zástupce) na 26,52 úvazku, 24 vychovatelů na 23,77 úvazku a 29 mistrů odborného výcviku na 28,088 úvazku.

Většina pedagogických pracovníků nesplňuje požadavky odborné a pedagogické způsobilosti. Z třiceti dvou učitelů teoretické výuky všeobecně vzdělávacích i odborných předmětů splňuje podmínky odborné a pedagogické způsobilosti pouze pět. Většinou nemají vzdělání rozšířené studiem speciální pedagogiky. Z vedení školy splňuje podmínky odborné a pedagogické způsobilosti pouze ředitel školy.

Odborný výcvik hospitovaných oborů zajišťuje dvacet devět mistrů odborné výchovy (dále jen MOV), podmínky odborné a pedagogické způsobilosti nesplňuje žádný. Jeden MOV není

vyučen, osmnáct nesplňuje odbornou způsobilost, žádný nemá vzdělání rozšířené studiem speciální pedagogiky.

Personální podmínky práce v internátě jsou vyhodnoceny v kapitole Součásti školy na straně 16 inspekční zprávy.

Délka praxe učitelů se pohybuje v rozmezí od 4 do 50 let, délka praxe vychovatelů od 2 do 39 let a délka praxe mistrů odborného výcviku od 3 do 38 let. Žádný pedagogický pracovník není začínající, ve sboru jsou zastoupeny všechny věkové kategorie. Péče o začínající pedagogy není z tohoto důvodu zabezpečována. Péči o nekvalifikované pedagogy není rovněž možné zajistit, neboť množství pedagogických pracovníků, kteří splňují požadavky odborné a pedagogické způsobilosti, je ve škole velmi nízké. Proto věnuje vedení školy věnuje otázce dalšího vzdělávání značnou pozornost – viz další text inspekční zprávy.

Jako poradní orgán ředitele pracují pedagogická rada a metodická sdružení.

Zápisy z jednání pedagogické rady jsou vedeny na volných listech. Z nich vyplývá, že jejich obsahem je výhradně hodnocení chování a prospěchu žáků. Zcela chybí řešení další pedagogické problematiky, usnesení s určením osobní zodpovědnosti a termínů plnění úkolů, kontrola plnění usnesení (tyto údaje nejsou v zápisech vůbec uvedeny). Tyto skutečnosti jsou v souladu s *Organizačním řádem*, kde se doslovně uvádí: „V kompetenci pedagogické rady je přijímat rozhodnutí o klasifikaci žáků a výchovných opatřeních“. Jiné kompetence nemá pedagogická rada stanoveny.

Je zřízeno sedm metodických sdružení podle pracovního zaměření. V *Plánu práce metodických sdružení* se v tomto školním roce počítá s konáním 8 – 9 schůzek. Plán je rozpracován po jednotlivých měsících. Ze schůzek metodických sdružení jsou pořizovány a zakládány zápisy. Obsahují mimo jiné i výsledky kontrol a případně uložená opatření.

Funkcí výchovného poradce není pověřen žádný pedagogický pracovník školy. Ředitel školy uzavřel s psychologem *Smlouvu o poskytování služeb výchovného a psychologického poradenství*. Účelem této smlouvy je zajištění výchovného poradenství a průběžných psychologických konzultací pro potřeby objednavatele. Předmětem plnění je výchovné poradenství a psychologické konzultace pro učitele, vychovatele a žáky. Rozsah plnění je na konci každého měsíce potvrzován v oboustranně odsouhlasené „specifikaci poskytnutého plnění“, která je podkladem pro fakturaci. I když je výchovný poradce v oboru psychologie erudovaným odborníkem, podmínku kvalifikovanosti, to je absolvování specializačního studia výchovného poradenství, nesplňuje.

Kontrolní činnost je realizována v souladu s *Plánem kontrolní činnosti*. Po měsících je rozplánována hospitační činnost s konkrétním zaměřením (např. v květnu je v plánu kontrola odborného výcviku 3. ročníků se zaměřením na úroveň vědomostí a zručnosti), rovněž je plánována kontrola třídní dokumentace s uvedením konkrétních termínů. Plán je plněn, v tomto školním roce bylo vedením školy vykonáno 35 hospitací (ve vyučovacích hodinách) a návštěv pracoviště (při odborném výcviku). Záznamy mají veškeré potřebné náležitosti. Závěry kontrolní činnosti jsou podkladem pro jednání metodických sdružení.

Vzhledem k počtu nekvalifikovaných zaměstnanců věnuje vedení školy značnou pozornost otázce dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků. V dokumentu s názvem *Plán dalšího vzdělávání pedagogických a dalších zaměstnanců pro rok 2003* se zaměřuje převážně na doplňování speciálně pedagogického vzdělání velké části zaměstnanců školy jako nezbytného předpokladu k porozumění problematice žáků se speciálními vzdělávacími potřebami.

Ve školním roce 2002/2003 si doplňuje chybějící vzdělání celkem dvacet sedm zaměstnanců, z toho:

- dvacet jeden pracovník absoljuje čtyřsemestrové studium k doplnění speciálně pedagogického vzdělání na Pedagogické fakultě University Hradec Králové,
- jeden pracovník si doplňuje vysokoškolské vzdělání magisterským studiem na téže vysoké škole,
- pět pracovníků studuje Střední hotelovou školu v Třebechovicích pod Orebem nebo v Hronově.

Osm zaměstnanců se dále vzdělává v počítačové gramotnosti a pět učitelů navštěvuje kurzy anglického jazyka. Další vzdělávání učitelů orientované na cizí jazyk však není aktuálně přínosem pro daný typ školy, kde se cizí jazyk nevyučuje.

K 1. lednu 2003 byl vydán *Organizační řád*, jehož součástí je organizační schéma. V čele školy stojí a navenek ji zastupuje ředitel. Spolu s ním tvoří vedení organizace zástupce pro školu, zástupce pro mimoškolní činnost a hlavní ekonom. Ti odpovídají ze to, že jsou na jejich úsecích plněny zadané úkoly, zajišťují na svých úsecích součinnost s kontrolami a inspekcí, odpovídají za seznámení zaměstnanců se všemi normami, které se jich týkají a za správnost pracovních náplní zaměstnanců na svých úsecích. Zajišťují i zastupitelnost zaměstnanců a kontrolní a preventivní činnosti.

Pro každý obor jsou zástupcem pro školu písemně jmenováni vedoucí oborů, pro všeobecně vzdělávací předměty vedoucí učitelé. Zástupce pro školu rovněž písemně jmenuje vedoucí metodických sdružení a třídní učitele. Třídní učitelé jsou přímo podřízeni svému vedoucímu učiteli nebo vedoucímu oboru, metodicky jsou vedeni příslušným vedoucím metodického sdružení. Vedením metodických sdružení jednotlivých učebních oborů je pověřen metodik školy.

Organizační řád se dále zabývá řadou podstatných věcí týkajících se založením organizace, základními cíli a formami práce, technickým, bezpečnostním, majetkovým a účetním zajištěním organizace apod. Je vypracován přehledně a promyšleně.

Další záležitosti jsou řešeny ve vnitřních normách, které vydává ředitel. V případě potřeby podává zástupce pro školu návrh na jejich novelizaci. Jedná se o provozní řád školy a řády jednotlivých pracovišť, vnitřní řád školy, opatření ředitele k organizačnímu zajištění školního roku a další normy, které určují odpovědnost jednotlivých zaměstnanců za majetek, ochranu osobních údajů apod.

Provozní řád školy upravuje povinnosti žáků a učitelů, základní náležitosti přijímání žáků, vyučování, praktické výuky, klasifikace a související činnosti školy. Jeho obsahem jsou obecné pracovní náplně učitelů, třídních učitelů, mistrů odborného výcviku, vedoucích pracovníků pověřených vedením, vedoucích metodických sdružení a zástupce ředitele pro pedagogickou činnost. Konkrétní pracovní náplně s podpisy jednotlivých pracovníků jsou založeny v personální dokumentaci. V provozním řádu je zakotveno ustanovení o pololetním vysvědčení, ve kterém stojí: „Pololetní vysvědčení se vydává na tiskopisech připravených školou, které žáci nevrací“. Toto ustanovení je v rozporu s platným právním předpisem.

Pracovní řád Praktické školy a Odborného učiliště Nové Město nad Metují navazuje na Pracovní řád pro zaměstnance škol a školských zařízení vydaný Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy. Doplňuje tento řád o ustanovení, podle kterého jsou kontrolou dodržování pracovního řádu pověřeni vedoucí zaměstnanci, kteří uplatňují postih za jeho porušení v rámci své pravomoci. V závažnějších případech postupují případ se svým vyjádřením řediteli školy.

Vnitřní řád školy obsahuje výčet práv a povinností žáků. Jsou v něm uvedeny některé okruhy problémů, které nejsou v současné době jednoznačně vyjasněny, jako například omlouvání nepřítomnosti žáků nad 3 dny lékařem nebo povolení kouřit v označených prostorách.

Vnitřní informační systém je kvalitně propracován. Každé pondělí se konají porady vedení, zápis z nich je zveřejněn každé úterý v informačním bulletinu, který je neprodleně distribuován do všech budov školy. Informace a zprávy, které je důležité sdělit v době mezi poradami vedení, má každý vedoucí úseku i každé pracoviště denně ve schránce v kanceláři sekretářky. Jednou měsíčně se konají provozní porady, na kterých se průběžně řeší pedagogické problémy. Jednou měsíčně se konají i porady vychovatelů. Dále se scházejí pracovníci jednotlivých úseků, každý čtvrtek jsou pořádány porady na úseku školství a na každém pracovišti jsou nainstalované informační nástěnky.

Vnější informační systém je zajištěn prostřednictvím žákovských knížek a rodičovských schůzek.

Kontrolou žákovských knížek náhodně vybraných žáků bylo zjištěno, že někteří učitelé nebo mistři odborného výcviku do žákovských knížek nezapisují vůbec, takže v některých předmětech nebyla od začátku školního roku zapsána jediná známka. Tím není plněn bod *Vnitřního řádu školy*, ve kterém se uvádí: „Žák a zákonný zástupce žáka má právo znát průběžnou klasifikaci“. Vedoucí pracovníci školy při kontrolní činnosti tento nedostatek nezjistili. Stejně tak nejsou žákovské knížky pravidelně podepisovány zákonnými zástupci žáků, takže učitelé nemají potřebnou zpětnou vazbu, zda jsou rodiče o chování a prospěchu svých dětí informováni. Toto zjištění se nevztahuje na žáky, kteří jsou již zletilí a kterých je ve škole značné množství.

O činnosti školy má veřejnost možnost dovědět se z tradiční vánoční výstavy a při dnech otevřených dveří. Každoročně se pořádá školní ples.

Odborná a pedagogická způsobilost pedagogických pracovníků je vzhledem k množství nekvalifikovaných pracovníků hodnocena jako pouze vyhovující. Systém vedení zaměstnanců při naplňování výchovně-vzdělávacích cílů školy i systém dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků je velmi dobrý. Rovněž organizace činnosti školy a její informační systém jsou velmi dobré.

Celkově je oblast personálních podmínek vzdělávání a výchovy hodnocena jako průměrná.

HODNOCENÍ MATERIÁLNĚ-TECHNICKÝCH PODMÍNEK VZDĚLÁVÁNÍ A VÝCHOVY VZHLEDEM KE SCHVÁLENÝM UČEBNÍM DOKUMENTŮM

Jak je již zmíněno charakteristice školy, probíhá výchovně-vzdělávací proces v pěti budovách, z nichž čtyři jsou v Novém Městě nad Metují a jedna v Červeném Kostelci - viz strana 2 inspekční zprávy.

V hlavní budově školy (*Merkur*) je umístěno ředitelství, tři výchovné skupiny internátu, kancelář účetních, kancelář ekonomky a počítačová učebna se čtyřmi počítači a tiskárnou. Ve všech počítačích je zaveden internet. Vybavení internátu je popsáno souhrnně v kapitole „Součásti školy“.

Ve sklepních prostorách této budovy je vybudován a v odpoledních hodinách otevřen i pro veřejnost Leguán klub, kde se schází většinou mládež k posezení a k různým společenským hrám. V režii školy zde žáci školy prodávají pod dozorem jednoho z mistrů odborné výchovy nealkoholické nápoje.

Teoretická i praktická výuka je realizována celkem ve čtyřech navzájem odloučených budovách, což klade značné nároky na organizační zajištění a koordinaci výuky.

Učebny teoretické výuky jsou z hlediska množství pracovních míst přiměřené k počtu žáků v nich vzdělávaných. Poněkud stísněnější prostorové podmínky i méně příznivé podmínky psychohygienické byly zaznamenány v budově *Kláster* (učebny nejsou vybaveny tekoucí vodou, v jedné z nich dopadá denní světlo na lavice z pravé strany). Vybavení učeben příslušným školním nábytkem je co do počtu a velikosti vyhovující. Část kmenových učeben je vybavena potřebnou didaktickou a audiovizuální technikou. Prostředí učeben i jednotlivých budov z hlediska estetického je na rozdílné úrovni, avšak většinou přiměřeně podnětné.

Učitelé v převážné většině sledovaných předmětů (všeobecně vzdělávacích i odborných) pracují s vlastními názornými materiály, které shánějí svépomocí. Ve škole jsou k dispozici většinou zastaralé pracovní materiály a učební pomůcky nejsou téměř žádné. Příprava učitelů na výuku spočívá zejména v přípravě kopírovaných materiálů pro žáky vzhledem k absenci učebnic pro převážnou většinu odborných předmětů. Pro všeobecně vzdělávací předměty ve škole učebnice jsou, žákům jsou rozdávány jen pro práci v některých hodinách.

V hodinách a pro svoji přípravu mohou učitelé všeobecně vzdělávacích i odborných předmětů využít odborné příručky, knihy, případně i videomateriál. Vybavenost školy vhodnou rozšiřující a odbornou literaturou pro sledované předměty je dobrá.

Z didaktické techniky mohou vyučující použít starší zpětné projektory, radiomagnetofony, televizory a videorekordéry. V části kmenových učeben je didaktická technika umístěna trvale.

Pro potřeby žáků je v *Merkuru* vybudovaná malá počítačová učebna se čtyřmi počítači a tiskárnou. Ve všech počítačích je zaveden internet.

Výuka odborných předmětů probíhala v kmenových učebnách. Vnitřní výzdoba těchto učeben byla většinou strohá. Přestože ve výuce bylo účelně využito názorných pomůcek, je zázemí pro výuku odborných předmětů nedostačující (chybí kabinety a vybavení stálými učebními pomůckami ve třídách).

Škola má k dispozici i velmi pěknou samostatnou nově vybudovanou tělocvičnu s posilovnou a místností pro stolní tenis.

V budově v Červeném Kostelci byl sledován pouze odborný výcvik.

Odborný výcvik hospitovaných oborů je zabezpečován ve čtyřech různých pracovištích:

1. *Merkur* - dvě menší kuchyňky, jídelna, kuchyňka pro výrobu studené kuchyně a odborná učebna. V jídelně se denně od 10:30 hodin stravují cizí strážníci.
2. *Králíček* – dvě menší kuchyňky a odborné učebny pro kuchařské práce, v přízemí dílna pro šití oděvů a šití prádla.
3. *Kláster* – čajovna, 3 kuchyňky pro cukrářské práce, hlavní kuchyň pro kuchařské práce, jídelna. Dvě dílny – jedna je zařízena pro ruční zpracování kovů, druhá dílna je částečně vybavena také pro ruční zpracování kovů a jsou zde umístěny dva soustruhy, dvě brusky a strojní pila. Výdejna náradí je umístěna v části kanceláře MOV.
4. *Červený Kostelec* – dvoupatrová budova, která je majetkem školy. Zde jsou vyučovány učební obory Cukrářské práce a Kuchařské práce. Budova má velmi dobré zázemí pro výuku těchto oborů, včetně šaten a sociálního zázemí. V této budově se bude vyučovat pouze do konce tohoto školního roku, neboť se výuka v tomto objektu nachází v útlumovém programu.

V učebním oboru Zámečnické práce a údržba jsou pro plnění tematických celků na obráběcích strojích (soustruhy, frézky, brusky a vrtačky) využívány na základě smlouvy dílny ve Strojní průmyslové škole Nové Město nad Metují.

Výuka učebního oboru Zednické práce byla v průběhu inspekce zabezpečována na nedaleké stavbě.

Materiálně-technické podmínky a počet pracovních míst je pro hospitované učební obory vyučované ve školním roce 2002/2003 postačující. Dílny a pracoviště, na kterých probíhala sledovaná výuka, byly prostorné, vybavené dostatečným počtem pracovních míst, strojovým parkem a dalším zařízením k zabezpečení plnění učebních osnov a tematických celků v plném rozsahu. Nejlepší materiálně-technické zázemí pro výuku bylo zjištěno v budově nacházející se v Červeném Kostelci.

Souhrnný počet užívaných učeben a dílen (kromě budovy v Červeném Kostelci)

	Pro teoretickou výuku	Pro odborný výcvik	Celkem ve škole
budova <i>Merkur</i>	1 počítačová učebna	4 pro Kuchařské práce	5
budova <i>Králiček</i> + nově vystavěná budova tělocvičny	8 kmenových učeben + 3 na tělesnou výchovu	5 pro Kuchařské práce, 1 pro Pečovatelské práce, 1 pro Šití oděvů	18
budova <i>Klášter</i>	6 kmenových učeben	2 pro Kuchařské práce 3 pro Cukrářské práce 2 pro Zámečnické práce 1 pro Šití prádla	14
Celkem			37

Škola má ve vztahu k počtu žáků i k učebním dokumentům odpovídající prostorové podmínky. Třídy pro teoretickou i praktickou výuku jsou funkčně zařízeny, jejich kapacita a velikost umožňuje realizovat výuku v oborech zavedených ve školním roce 2002/2003. Vybavení školy učebnicemi pro teoretickou výuku, učebními pomůckami, didaktickou a informační technikou je průměrné. Fond učebnic a učebních pomůcek pro odborné předměty je pouze vyhovující.

Celkově je oblast materiálně-technických podmínek vzdělávání a výchovy vzhledem ke schváleným učebním dokumentům hodnocena jako průměrná.

HODNOCENÍ PRŮBĚHU A VÝSLEDKŮ VZDĚLÁVÁNÍ A VÝCHOVY VE ŠKOLE

Realizace vyučovaných oborů

Vyučované obory ve školním roce 2002/2003 jsou realizovány v souladu se zařazením do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení.

Výuka ve všech zavedených učebních oborech probíhá v tomto školním roce v souladu s platnými učebními plány. Úpravy provedené v učebních plánech školy jsou v rámci povolených možností. Obsah zápisů v třídních knihách (pro školní rok 2002/2003) o probraném učivu ve sledovaných předmětech je ve shodě s obsahem učiva stanoveným příslušnými závaznými učebními osnovami.

Pro výuku v realizovaných učebních oborech jsou používány platné učební dokumenty. Sestavené učební plány pro školní rok 2002/2003 jsou ve všech třídách v souladu s učebními plány zvoleného učebního oboru, učební osnovy sledovaných předmětů jsou dodržovány.

Povinná dokumentace je vedena v plném rozsahu, při kontrole byly zjištěny drobné formální nedostatky:

- V osobní dokumentaci zdravotně postižených žáků jsou výsledky odborných vyšetření žáků založeny jen zřídka, přestože škola zaměstnává školního psychologa.
- V protokolech a kontrolních listech závěrečných zkoušek za školní rok 2001/2002 kontrola zjistila přelepování, zabílování, přepisování a nedoplňování některých požadovaných údajů. Zástupce a ředitel byli vyzváni ke sjednocení zápisů – některé zjištěné nedostatky byly odstraněny již v průběhu inspekce.

Vedená povinná dokumentace i přes vyjmenované nedostatky průkazně zachycuje průběh vzdělávání.

Systém kontroly naplňování učebních plánů a osnov je zabezpečován každodenní přítomností pověřených vedoucích učitelů pro skupiny učebních oborů, následně při jednání vedení školy a komisí odborných předmětů.

1) Průběh a výsledky vzdělávání v odborném učilišti

Všeobecně vzdělávací předměty

V průběhu inspekce byly sledovány hodiny všech všeobecně vzdělávacích předmětů, které se v odborném učilišti vyučují (český jazyk, občanská výchova, matematika, tělesná výchova). Časová dotace jednotlivých předmětů byla v souladu s učebními plány vyučovaných učebních oborů. Předmět český jazyk vyučují dvě učitelky bez odborné a pedagogické způsobilosti, matematiku jedna učitelka rovněž bez odborné a pedagogické způsobilosti, tělesnou výchovu čtyři vyučující, z nichž pouze jeden splňuje podmínky odborné a pedagogické způsobilosti. Občanská výchova je vyučována devíti učiteli, z nichž tři splňují požadavky odborné a pedagogické způsobilosti. Vzhledem ke střídání týdenních cyklů (učební plán typu B) a k nemoci některých vyučujících byla výuka předmětů sledována celkem u šesti učitelů, z nichž pouze tři splňovali podmínky odborné a pedagogické způsobilosti. Tento nedostatek posuzovaný z hlediska vzdělání měl v několika sledovaných hodinách negativní vliv na průběh výuky, ve které se objevily nedostatky zejména metodického charakteru (např. chybějící střídání metod a forem práce, příliš podrobný a náročný výklad, přemíra odborných výrazů apod.).

Všichni učitelé mají požadavky osnov rozpracovány do tematických plánů, které mají většinou pracovní charakter a jsou jimi využívány při plánování a přípravě na jednotlivé hodiny. Způsob zpracování některých tematických plánů nevyklučuje případnou duplicitu učiva v jednotlivých ročnících.

Kontrolou zápisů v třídních knihách, poznámkových sešitů žáků a jejich porovnáním s tematickými plány bylo zjištěno, že učební osnovy všeobecně vzdělávacích předmětů jsou průběžně plněny.

Všechny navštívené hodiny byly připravené, měly stanovené výukové cíle, které se většinou dařilo naplnit. Důraz byl kladen na návaznost učiva z minulých hodin a kontinuitu s příští výukou.

Žáci pracovali s učebnicemi zřídka, téměř všechny pracovní materiály byly připraveny učiteli a pro všechny žáky namnoženy. Didaktická technika nebyla využita ani v jedné hodině.

Vyučujícím se většinou dařilo stanovit náplň hodin tak, aby vyučování upoutalo a udrželo pozornost žáků a jejich zájem o výuku. Jen v několika sledovaných hodinách bylo zaznamenáno nepružné střídání jednotlivých učebních činností, stereotypní skladba hodiny (příliš podrobný výklad, kopírovaný a nedostatečně komentovaný zápis učiva, dále chyběly důslednější fixace a korekce učiva, shrnutí probraného učiva, jeho aktualizace i diferencované zadávání práce jednotlivým žákům). Zadávané úkoly pro žáky byly v ostatních hodinách většinou v souladu s didaktickou zásadou přiměřenosti ve vztahu k jejich individuálním schopnostem. V převážné většině sledovaných hodinách odpovídalo členění hodin a tempo výuky zásadám duševní hygieny, hodiny měly klidný průběh, byly zařazovány odpočinkové formy práce.

Organizační pokyny vyučujících byly srozumitelné, v používané škále učebních činností převažovaly frontální metody, zařazována byla i samostatná práce s individuální pomocí jednotlivým žákům. Společná práce byla často zpestřena křížovkami i soutěжами. Žáci byli v průběhu hodin hodnoceni, a to s důrazem na pozitivní stimulaci. Při hodnocení byly respektovány individuální dispozice žáků, jejich snaha i pokrok byly oceňovány.

Úroveň vedení sešitů odpovídá specifickým schopnostem jednotlivých žáků, vyučující tuto oblast neopomínali sledovat.

Většina učeben, ve kterých probíhala výuka, byla vybavena novějším nábytkem. Některé byly prostorově malé a velmi jednoduše vybavené.

Z učebních pomůcek byly používány jen kopie textů zadání, úloh, učebnice žáci většinou neměli (práce s nimi byla zaznamenána jen v hodinách českého jazyka). Názorné pomůcky byly využity jen zřídka, rovněž didaktická technika nebyla použita.

Výuka tělesné výchovy probíhala částečně v tělocvičně, částečně v přírodě a ve vzdáleném sportovním areálu. Vybavení tělocvičny je postačující, nářadí i pomůcky byly vhodně využívány.

Osobnost žáků byla respektována, uplatňované formy komunikace ve většině hospitovaných hodin vedly k vytváření klidného klimatu třídy. Vystupování všech vyučujících směrem k žákům bylo přátelské. Měli přiměřenou autoritu, kterou žáci uznávali a přijímali. Vztahy mezi vyučujícími a žáky i žáky navzájem byly založeny na vzájemné úctě. Vyučující působili na žáky vlastním příkladem a vystupovali s pedagogickým taktem. Byli pohotiví a tvořiví, se zjevným pochopením pro práci se žáky se specifickými vzdělávacími potřebami.

Průběh a výsledky vzdělávání ve sledované skupině předmětů jsou hodnoceny jako průměrné.

Odborné předměty

Během inspekce byly sledovány předměty ve všech skupinách vyučovaných učebních oborů, a to:

- odborné kreslení, materiály, strojírenská technologie, technologie, stroje a zařízení – u učebních oborů Zednické práce a Zámečnické práce a údržba,
- technologie, suroviny, potraviny a výživa – u učebních oborů Kuchařské práce a Cukrářské práce
- technologie a materiály - u učebního oboru Šití oděvů,
- základy pečovatelské práce a technologie - u učebního oboru Pečovatelské práce.

Hospitace byly provedeny u interních učitelů, kteří většinou nesplňovali podmínky odborné a pedagogické způsobilosti. Tato skutečnost nebyla ve výuce patrná, kvalita výuky jí nebyla ovlivněna.

Učitelé byli na výuku pečlivě připraveni. Probírané učivo bylo v souladu s obsahem učebních osnov i jeho časovým rozvržením uvedeným v příslušných tematických plánech, které byly v několika případech až příliš stručné. Sledované vyučovací hodiny měly jasně stanovené poznávací cíle. Náročnost a rozsah zařazeného učiva byly přiměřeně zvoleny ke schopnostem žáků.

Psychohygienické podmínky výuky byly vzhledem k prostředí i způsobu vedení výuky většinou dobré. Členění vyučovacích hodin umožňovalo zařazení odpovídajících relaxačních momentů. Výklad byl veden jasně a zřetelně. Měl přiměřené tempo, umožňující žákům udržet pozornost a vnímat nové poznatky. Interiér učeben, v nichž probíhala výuka, byl přiměřeně podnětný. Vzorově je vybavena odborná učebna pro Pečovatelské práce. Učitelé vhodně využívali kopírované učební texty a názorné pomůcky z praxe. Pro zvýšení efektivity a účinnosti výuky bylo ve dvou případech využito epidiaskopu k zobrazení technických výkresů. Poznámkové sešity žáků, které byly mnohdy jediným prostředkem pro opakování učiva, byly velmi pečlivě vedeny.

Používané metody výuky byly adekvátní stanoveným výukovým cílům. Organizace výuky byla účelně řízena, výraznou měrou byl uplatňován individuální přístup k žákům a diferenciací výuky. Ve výkladových hodinách byla patrná snaha učitelů o aktivní zapojení žáků do procesu učení. Převažovaly dialogické formy rozhovoru s využitím prvků problémového vyučování. Odpovídající důraz byl kladen na názornost výuky a uvádění poznatků do širších souvislostí včetně jejich praktického využití. Ojedinele však chybělo důslednější uplatňování zpětné kontrolní vazby k ověření míry pochopení nového učiva žáky. Hodiny zaměřené na přípravu k závěrečným zkouškám měly převážně činnostní charakter. Žáci pracovali samostatně na zadaných úkolech a za průběžné pomoci učitele prezentovali výsledky své práce. U žáků byly vytvořeny jasné návyky pro samostatné zvládnutí jednoduchých úkolů. V závěru většiny ze sledovaných hodin chyběl časový prostor pro zhodnocení práce žáků v hodině a zhodnocení naplněnosti stanovených cílů.

V průběhu výuky se dařilo udržet pozornost žáků i jejich zájem o spolupráci. Účinným motivujícím prvkem bylo navazování na praktické zkušenosti žáků, uvádění sdělovaných poznatků do širších souvislostí a využívání formativního hodnocení dílčích výkonů žáků. K průběžné motivaci bylo vhodně využito i názorných pomůcek a přímých ukázek materiálů z praxe. Didaktická technika nebyla použita.

Ověřování znalostí žáků bylo prováděno ústní i písemnou formou zkoušení. Otázky byly zaměřeny jak na míru znalostí žáků, tak i na jejich schopnost aplikovat získané poznatky. V části hodin se objevilo pouze frontální opakování v lavicích. V jiných hodinách způsob kladení otázek účinně provokoval logické myšlení žáků. Prokazované znalosti a dovednosti žáků byly vesměs na dobré úrovni. Navržená klasifikace byla zdůvodněna a odpovídala předvedenému výkonu. Četnost průběžné klasifikace žáků byla dostatečná.

Ve většině hodin byla vytvořena klidná pracovní atmosféra. Přístup vyučujících k žákům byl velmi taktický a korektní. Žákům byl dán dostatečný prostor pro vyjádření vlastních názorů, současně byli vedeni k jasnému způsobu vyjadřování i k sebereflexi a sebehodnocení. Při vzájemné komunikaci a interakci byla respektována dohodnutá pravidla. Pouze v jedné hodině bylo sledováno nevhodné chování žáků (odmlouvání a drzé vykřikování). Většinou však učitelé přirozenou autoritou projevy závadového chování žáků zvládali.

Dokladem vysoké úrovně práce učitelů v oboru Pečovatelské práce je zjištění, že někteří absolventi tohoto oboru jsou přijati na střední zdravotnickou školu, kde úspěšně studují.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy jsou ve sledovaných odborných předmětech celkově hodnoceny jako velmi dobré.

Odborný výcvik

Hodnocení kvality vzdělávání v odborném výcviku proběhlo u učebních oborů 23-51-E/004 Zámečnické práce a údržba, 29-54-E/003 Cukrářské práce, 31-59-E/001 Šití oděvů, 31-59-E/002 Šití prádla, 36-67-E/001 Zednické práce a 65-52-E/001 Kuchařské práce.

Chybějící odborná a pedagogická způsobilost MOV neměla zásadní vliv na průběh výuky, neboť se jedná většinou o zkušené pracovníky s dlouholetou praxí.

Hospitace na pracovištích se uskutečnily za přítomnosti vedoucího, určeného pro hospitovanou skupinu učebních oborů a příslušného mistra odborné výchovy .

Plánování a příprava výuky vzhledem ke schváleným učebním dokumentům a podmínkám je zabezpečována ve čtrnáctidenním cyklu. Tematické plány jsou zpracovány pro jednotlivé ročníky a příslušné obory. Uvádí ročník, školní rok a časovou dotaci pro plnění jednotlivých tematických celků.

Členění učiva do jednotlivých ročníků odpovídá učebním osnovám a předloženým tematickým plánům. Hodinová dotace hospitovaných oborů je v souladu s učebními plány. Výukové cíle jsou stanoveny s ohledem na složení skupiny žáků.

Výuka odborného výcviku hospitovaných oborů byla zahajována kontrolou přítomnosti žáků a jejich pracovního oblečení s ohledem na dodržování zásad bezpečnosti práce. Následovalo seznámení s cílem vyučovacího dne. Navozením problémové situace se MOV seznamovali se znalostmi žáků a pochopením již dříve probrané látky. Následovala instruktáž k probíranému tématu a zadaným pracovním úkolům, která byla provedena vzhledem k úrovni skupiny žáků jasně a srozumitelně. Podle náročnosti zadaného úkolu byla MOV prováděna individuální instruktáž. Žákům byly dle oborů zadávány individuální nebo skupinové úkoly. Ti si při zpracování úkolů osvojovali znalosti, získané v odborných předmětech teoretického vyučování s využitím různých pracovních pomůcek a ovládnutí používaných strojů a zařízení.

Při odborném výcviku jsou uplatňovány již získané teoretické a dosavadní praktické zkušenosti žáků. Organizace výuky umožňovala žákům pracovat individuálním tempem a časový úsek byl při hospitacích efektivně využíván.

V závěru učebního dne žáci zpravidla odevzdávali zhotovené výrobky nebo zadané úkoly a prováděli úklid pracoviště. Vyučující kontrolovali kvalitu a prováděli individuální hodnocení zpracovaných výrobků. Hodnocení bylo vždy zdůvodněné a objektivní.

V učebních oborech Šití prádla a Šití oděvů byly žákům pro zvýšení názornosti promítány videoukázky, které znázorňovaly technologické postupy při zpracování různých druhů materiálů.

Motivačním prvkem byl především vhodný individuální přístup MOV k žákům, samostatná a případně produktivní činnost (Kuchařské práce, Zednické práce). Při zadávání úkolů byla MOV respektována zásada přiměřenosti. Pro jejich plnění nebo ukončení (Šití prádla a oděvů, Zámečnické práce, Cukrářské práce) byl zadáván přibližný časový úsek. V průběhu výuky bylo plně využíváno mezipředmětových vztahů a dalších příkladů z praxe. Žáci byli vedeni k odpovědnosti za vykonanou práci. V pracovních sešitech, které mají rozdílnou úroveň, si

zaznamenávali normování (Kuchařské práce, Cukrářské práce) a různé technologické postupy (Kuchařské a Cukrářské práce, Zámečnické práce a údržba).

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy jednotlivých žáků dle uvedených a plněných tematických celků se odrážejí v Denících evidence odborného výcviku.

Rozpis žáků do skupin a rozvrh hodin odborného výcviku byl v průběhu inspekce v souladu s platnými právními předpisy.

Celková úroveň hospitovaných učebních oborů v odborném výcviku je vzhledem k chybějící odborné a pedagogické způsobilosti mistrů odborného výcviku hodnocena jako průměrná.

2) Průběh a výsledky vzdělávání v praktické škole

Ve škole je zřízeno celkem 5 tříd praktické školy (2 třídy s dvouletou přípravou a 3 třídy s tříletou přípravou). Do těchto tříd chodí celkem 30 žáků. Navíc jsou 2 žáci praktické školy zařazeni ve třídě 2. ročníku učebního oboru Šití oděvů a 1 žák ve třídě učebního oboru Zednické práce, kde jsou spojeni 2 žáci 1 ročníku OU, 4 žáci 2. ročníku OU a 1 žák tříleté PrŠ). Celkově je tedy ve škole 33 žáků praktické školy. Praktická škola s tříletou přípravou je zaměřena na kuchařské práce, zámečnické práce a údržbu, na práce při šití a opravách oděvů a prádla a v jednom případě na práce ve stavebnictví.

V praktické škole s dvouletou přípravou byla sledována výuka matematiky a rodinné výchovy, v praktické škole s tříletou přípravou předměty občanská výchova, český jazyk a literatura, potraviny a výživa a praktická cvičení. Dále byla sledována úroveň výtvarné a hudební výchovy.

Žáci mají zpracované individuální vzdělávací plány, ve kterých je uvedena jejich diagnóza, učební dokumenty, podle kterých jsou vyučováni, současný stav, úkoly v jednotlivých předmětech, způsob hodnocení a klasifikace a spolupráce s rodinou nebo zákonnými zástupci žáků, kterými je zejména ústav sociální péče.

Učitelé s jednou výjimkou nesplňovali podmínky odborné a pedagogické způsobilosti, kvalita výuky byla touto skutečností v části hodin ovlivněna, zejména užitím nevhodných metod a forem práce a nerespektováním pedagogických a psychohygienických zásad. Výuka předmětů s výchovným zaměřením je zajišťována dvěma vyučujícími, z nichž jedna splňuje podmínky odborné a pedagogické způsobilosti.

Všechny třídy praktické školy jsou umístěny v budově *Klášteřa*. Některé učebny jsou velmi malé, v žádné není zavedena tekoucí voda. Uspořádání jedné třídy je nevhodné, světlo dopadá z pravé strany. Výzdoba tříd je velmi omezená, stěny jsou většinou prázdné, s výjimkou zámečnických prací není z vybavenosti a výzdoby tříd zřejmé, na který obor jsou žáci zaměřeni. Jedna třída je umístěna v klubovně, kde je uprostřed místnosti umístěn školní nábytek pro šest žáků a tabule na stojanu. Vybavení doplňují dva gauče, křesla, konferenční stůl, nábytková stěna a koberec. Nevýhodou je skutečnost, že čtyři žáci sedí trvale bokem k tabuli. Na oknech učeben jsou záclony, závěry ani žaluzie nainstalovány nejsou. Školní nábytek má vhodnou velikost, s výjimkou třídy sídlící v klubovně má tradiční uspořádání.

Učebnice mají pouze učitelé, z nich kopírují žákům listy s aktuálně probíraným učivem, kde si žáci vyznačují nebo podtrhávají podstatné věci. Žáci praktické třídy s dvouletou přípravou si pak tyto listy vkládají podle předmětů do desek. Ty jim pak nahrazují učebnice a slouží k domácí přípravě. Pokud žáci vedou sešity, učitelé je neopravují a nekontrolují.

Učebních pomůcek je dostatek, jsou při výuce ve většině tříd využívány. Při inspekci byly využity ukázky knih, kartičky s i – y, kartičky se slovy, slovníky, pravidla českého pravopisu,

nástěnná didaktická tabule s abecedou, magnetické pásy, okopírované listy s probíraným učivem, obrázky připravené pro nalepení do sešitu, ukázky úklidových prostředků. Pro zrakově postiženou žákyni byly všechny pracovní listy připravené ve větším formátu. Vhodně byl využit radiomagnetofon a zpětný projektor. Učebna výpočetní techniky je umístěna v jiné budově, při žádné hodině v ní třídy nepracovaly.

Žáci se po příchodu do školy nepřezouvají, ve stejné obuvi se pohybují venku, ve škole i při praktických cvičeních a tělesné výchově. Při hodinách většinou celou dobu sedí, polohy při práci byly měněny jen ojediněle, relaxační chvilka byla zařazena pouze jednou.

Ve všech třídách byl při výuce přítomen jen velmi nízký počet žáků (maximálně šest). Převažující metodou byla frontální výuka. Pozitivní je fakt, že v jedné třídě i přes počet čtyř žáků ve třídě žáci pracovali ve dvojicích, v jiné třídě poslouchali ukázkou z magnetofonu, nebo jim byla přidělena práce diferencovaná podle jejich možností a schopností. V hodině českého jazyka byl vhodně využit zpětný projektor. Objevila se i metoda práce s chybou. Výběr námětů a způsob realizace cíle výuky odpovídal schopnostem žáků.

V části hodin byly dodržovány pedagogické zásady, zejména zásada přiměřenosti, názornosti a soustavnosti. Velmi dobrým příkladem pro žáky byl učitel, který s nimi při praktických cvičeních sám fyzicky pracoval a šel jim tak příkladem. Negativním jevem pak byla hodina, kdy učitel celou hodinu žákům diktoval odpovědi na otázky k závěrečným zkouškám. Ve výkladu jednoho z učitelů se objevila i závažná věcná chyba. Vyučovací čas byl využíván rozdílně. Vzhledem k tomu, že se v budově *Klášteřa* nezvoní, začínaly některé hodiny později a jiné končily dříve než za 45 minut.

Při výtvarné výchově byla kromě výtvarné činnosti zařazena beseda o architektuře. Přístup učitelky byl vlídný, profesionální, žáci projevovali o práci zájem.

Při spojené hodině hudební výchovy probíhal projekt „Taneční“, určitá forma hudební a společenské výchovy. Na řízení činnosti se podílely obě přítomné učitelky, žáci pracovali s chutí a zájmem. Hodina byla velmi dobře připravená, v závěru byla práce žáků taktně zhodnocena.

Kromě hodin, ve kterých žáci opakovali učivo před závěrečnými zkouškami, měly hodiny většinou klasickou stavbu. Vstupní motivace byla založena většinou na podrobném seznámení s cílem a průběhem vyučovací hodiny, v průběhu vyučování byly využívány životní zkušenosti žáků i mezipředmětové vztahy. V jedné třídě byla vhodně zařazena snaha učitelky vést žáky k sebehodnocení a sebereflexi.

Žáci praktické školy s dvouletou přípravou jsou hodnoceni slovně. V jedné třídě praktické školy s tříletou přípravou, jejíž úroveň byla více než slabá, bylo hodnocení prováděno pouze pomocí plusů a minusů. Žáci nebyli v průběhu inspekce klasifikováni, v některých třídách byli slovně hodnoceni. Hodnocení mělo vždy motivační funkci.

Pravidla komunikace jsou oboustranně dodržována. Při hodinách hovoří převážně učitelé, žáci nejsou v oblasti komunikace cíleně vedeni ke správnému plynulému vyjadřování. Odpovídají jednoslovně nebo pouze doplňují větu řečenou učitelem. U několika žáků byla zjištěna až neschopnost komunikace. Učitelé občas užívají nespisovné výrazy. Většinou mají většinou přirozenou autoritu a dovedou respektovat osobnost žáka. Úroveň verbálního a neverbálního projevu učitelů je různá.

Průběh a výsledky vzdělávání v praktické škole jsou hodnoceny jako průměrné.

Výsledky vzdělávání a výchovy zjišťované školou

Výsledky a plnění učebních osnov jsou sledovány pověřenými vedoucími učiteli, kteří svoji přítomnost zaznamenávají do Deníků evidence odborného výcviku, operativní kontrolní a hospitační činností a při jednání příslušné předmětové komise.

Výsledky vzdělávání a výchovy v odborném výcviku jsou sledovány vlastními evaluačními nástroji školy. Žákům jsou po jednotlivých tematických celcích žákům zadávány souborné nebo kontrolní práce, které vyhodnocuje určený MOV.

Vedení školy předložilo připravený pracovní materiál - *Individuální plány v Praktické škole a Odborném učilišti*, ve kterém je problematika zjišťování výsledků výchovy a vzdělávání obecně naznačena.

Celkové hodnocení průběhu vzdělávání a výchovy

Výchovně-vzdělávací proces probíhá ve čtyřech samostatných budovách. Učebny a dílny v jednotlivých budovách se odlišují zejména velikostí a celkovou vybaveností. Od malých tříd, velikostí a vybavením pouze vyhovujících v Klášteře až po vzorově vybavenou učebnu pečovatelských prací v Králíčku. Značné rozdíly jsou i ve velikosti dílen. Vybavení školy učenými pomůckami je dobré, učební pomůcky se však s malými výjimkami nenacházejí ve třídách, takže podle vybavenosti a výzdoby tříd není možné v mnoha případech poznat, kterému učebnímu oboru třída náleží. Rovněž učebnic pro některé předměty je dostatek, mají je však převážně učitelé a pro žáky z nich jednotlivá témata kopírují. Pro část odborných předmětů učebnice škola nemá.

Slabou stránkou školy je personální zabezpečení výchovně-vzdělávacího procesu. Odbornou a pedagogickou způsobilost splňuje jen několik pedagogických pracovníků. Přestože se chybějící kvalifikovanost pedagogů projevila v úrovni jen některých vyučovacích hodin, je doplnění chybějícího vzdělání učitelů a mistrů odborného výcviku prioritním úkolem a ze strany vedení školy je tomuto problému věnována náležitá pozornost.

Úroveň výchovně-vzdělávacího procesu vykazuje přibližně stejně pozitivních i negativních zjištění. Převažující metodou je frontální výuka, v některých třídách a skupinách pracovali učitelé se žáky individuálně. Žáci se závažnými vzdělávacími problémy mají zpracované individuální vzdělávací plány. Jako nejslabší se jeví komunikace žáků, jejímuž rozvoji není věnována cílená pozornost. Motivace a hodnocení žáků se průběžně provádí, vzájemný vztah mezi žáky a učiteli je přátelský a vstřícný.

SOUČÁSTI ŠKOLY

Internát

Hodnocení personálních podmínek činnosti internátu

V internátě pracuje 23 vychovatelů včetně zástupkyně pro mimoškolní činnost. Z tohoto počtu splňuje podmínky odborné a pedagogické způsobilosti pouze jedna vychovatelka. Podmínky odborné a pedagogické způsobilosti nespĺňuje ani zástupkyně pro mimoškolní činnost, neboť neabsolvovala studium speciální pedagogiky. Dvě vychovatelky nemají středoškolské vzdělání, 12 vychovatelů celkem nemá vůbec pedagogické vzdělání. Většina vychovatelů nemá vystudovanou speciální pedagogiku. V internátě (v budově Králíček) působí jeden den v týdnu

i výchovný poradce, tentýž odborník i další den jako psycholog. Pro vykonávání funkce výchovného poradce nemá však odpovídající kvalifikaci.

Zástupkyně pro mimoškolní činnost je ve funkci asi rok a nemá zatím s vedením lidí přílišnou zkušenost. Pověřený pracovník na každé ze čtyř budov zařízení, který by se měl podílet na koordinaci činností v internátě a v případně potřeby zastupovat vedoucího pracovníka, nemá v žádném materiálu stanoveny podrobné kompetence a povinnosti. Dle slov zástupkyně jsou pravidla vzájemné spolupráce určena ústní dohodou.

Zástupkyně má zpracovaný plán kontrolní činnosti pro školní rok 2002/2003. Výsledky její kontrolní činnosti jsou předmětem diskuzí na poradách s vychovateli (zázpisy z nich byly předloženy). Vychovatelé internátu se společně s pedagogy školy pravidelně zúčastňují schůzí pedagogické rady školy.

Poradními orgány zástupkyně jsou čtyři metodická sdružení, každý z vychovatelů je zařazen do jednoho z nich. Jedná se o sociálně-psychologické sdružení, sdružení techniky a profesních prací, estetické výchovy a kulturně-výchovné práce a tělesně zájmové činnosti. Jejich plány jsou rozpracované rozdílně, např. dle ročních období, měsíců či jako ucelený materiál. Zázpisy ze schůzek svědčí o průběžné snaze zkvalitňovat výchovnou práci se žáky a zpříjemňovat jim pobyt v internátě. Plán metodického sdružení techniky a profesních prací se zabývá spíše technickými opravami a úpravami v zařízení (dle slov zástupkyně však vždy za účasti žáků). Činnost výchovného poradce nebyla zdokumentována v žádné kontrolované povinné dokumentaci internátu, a to ani u problémových žáků. Nad nově přichozími vychovatelkami mají dle slov zástupkyně ústně stanovený patronát zkušené vychovatelky.

V únoru 2003 zahájilo v rámci celoživotního vzdělávání studium speciální pedagogiky 9 vychovatelů (4 z nich mají již pedagogické vzdělání). Samostatný systém dalšího vzdělávání pedagogů internátu není rozpracován, ve školním roce 2002/2003 se vychovatelé zúčastnili čtyř vzdělávacích akcí.

Kritéria hodnocení pracovníků internátu nejsou zpracována v písemné podobě, jedenkrát ročně je však dle slov zástupkyně vychovatelům v rámci společného pohovoru zdůvodněna výše osobního ohodnocení, případně i odměny.

Přílišné kompetence vychovatelů v některých oblastech jejich práce vyplývající z menší konkrétnosti vnitřního řádu zařízení a jejich nesystematické vedení způsobují nejednotnost ve výchovném působení. Vychovatelé v některých budovách zařízení si stanovují sami rozpis služeb. Nejednotné jsou např. podmínky, za kterých lze udělit výjimečnou vycházku nad rámec osobního volna i přespávat mimo internát, nejsou stanovena pevná pravidla pro udělování výchovných opatření za konkrétní porušení vnitřního řádu apod.

Vnitřní řád internátu, platný od 1. 2. 2003, obsahuje ve stručné, značně neuspořádané a velmi obecné podobě některé základní informace o pobytu žáků v zařízení. Ty se týkají povinností žáka, jeho zodpovědnosti, výčtu výchovných opatření či pochval, částečně i jeho práv. V tomto dokumentu chybí některé základní údaje týkající se způsobu převzetí nezletilého žáka i jeho předávání zákonným zástupcům, nejsou v něm stanoveny podmínky na udělování volných vycházek v době mimo osobního volna žáků (vše je na uvážení službu konající vychovatelky). Pouze vycházky žákům 1. ročníků určuje klíčová vychovatelka ve spolupráci s rodiči. Čas návratu z vycházek (22:00 hodin) je stejný jako čas večerky stanovený režimem dne, takže klid v budově logicky nelze v tuto dobu zajistit. Režim dne, který je součástí řádu, není rozlišen pro žáky střední průmyslové školy a žáky speciální školy. Doba pro přípravu na vyučování je v něm vyčleněna. V některých částech je vnitřní řád neaktuální. Např. o ubytování v internátě rozhoduje vedoucí vychovatelka, která není v internátu ustanovena, budíček žáků probíhá u některých skupin žáků (v případě jejich dopoledního praktického výcviku) v jinou

dobu, než určuje tento dokument (v 6:00 hodin). Čas stanovený pro zahájení zájmové činnosti v internátě (15:00 hodin) je v rozporu s vykazovanou přímou výchovnou činností vychovatelů určených pouze pro práci se žáky v rámci zájmových aktivit (od 13:00 hodin). Ve vnitřním řádu není upřesněn pojem závažný přestupek proti vnitřnímu řádu (např. pozdní příchod na internát po 22. hodině za něj není považován), nejsou upřesněna pravidla pro pobyt žáků v internátě a jejich evidenci v dopoledních hodinách, není ošetřeno ani přespávání žáků mimo zařízení, což je jim však povolováno (viz kniha příchodů). Ve vnitřním řádu je zmínka i o povoleném kouření (bez ohledu na věk žáka) ve vyhrazených prostorách. S vnitřním řádem internátu byly seznámeni pouze žáci (dokladováno na zvláštních listinách s podpisy žáků), nikoliv však prokazatelně všichni rodiče či zákonní zástupci.

Další důležitou normou určující provoz internátu je Provozní řád internátu a jednotlivých pracovišť. Také on je v některých pasážích neaktuální, neboť hovoří o vedoucí vychovatelce (není stanovena), o výchovné skupině s maximálně 12 žáky (není dodrženo), o tom, že rozpis přímé výchovné činnosti připravuje vedoucí vychovatelka (v jiných budovách než Králíček si jej stanovují vychovatelé sami) apod. Jsou v něm určeny obecné kompetence vychovatele, vychovatelky – matky, skupinového vychovatele, méně podrobně jsou stanoveny kompetence denní vychovatelky, charakterizována je výchovná skupina či rodinná buňka. Organizačním nedostatkem, který může negativně ovlivňovat výchovnou práci, je fakt, že v žádné z budov nejsou příchody a odchody žáků evidovány přímo u vstupu do budovy. Tím není zamezeno ani vstupu cizí osoby do objektu a vychovatelé ztrácejí přehled o pohybu žáků v internátu.

Přenos informací v internátě je založen na informačních nástěnkách, kontaktu žáků s vychovatelem (individuální či v rámci schůzek výchovných skupin a zájmových aktivit), funkčním rozhlase a informačním bulletinu. Kontakt žáků s klíčovými vychovateli je zajištěn v odpoledních hodinách vždy pouze obden. Interní přenos informací mezi vychovateli je uskutečňován při pravidelných poradách se zástupkyní a v rámci každodenních kontaktů. Velice dobrá je průběžná spolupráce vychovatelů s učiteli školy.

O kontakt s rodiči obzvláště problémových žáků se vychovatelé velice důsledně snaží, ne vždy však jsou v tomto směru úspěšní. Pravidelné informace o chování a aktivitách žáků nejsou rodičům zaslány ani jedenkrát za školní rok. Do povědomí veřejnosti se dostává internát např. prostřednictvím webových stránek školy na internetu či informačních materiálů o škole obsahujících i potřebné informace o internátu. Důležité jsou aktivity sportovního klubu, založeného při internátu, které často přesahují rámec zařízení. Vychovatelé se pravidelně zúčastňují schůzek s rodiči žáků a dle potřeby spolupracují i s dalšími odborníky a organizacemi.

Personální podmínky v internátě jsou hodnoceny jako pouze vyhovující.

Hodnocení materiálně-technických podmínek činnosti internátu

Internát je rozmístěn ve čtyřech budovách (Králíček, Merkur, Na Hradčanech, Klášter). Do jedné z nich (Na Hradčanech), která je nově zrekonstruovaná, se žáci přestěhovali v průběhu měsíce května. Většina ubytovacích jednotek ve všech budovách nemá některé základní vybavení, jako např. noční stolky, pracovní místa pro každého žáka, lokální osvětlení, u některých postelí chybí úložné prostory pro lůžkoviny. Žáci spí velmi často na patrových postelích, počet žáků na pokojích se pohybuje v rozmezí 2 – 6 žáků. Negativem je fakt, že o některých víkendech jsou i v ubytovacích jednotkách obsazené žáky v budovách Merkur a Králíček ubytovávány cizí osoby. Žáci si proto musejí vyklízet v pátek osobní věci z pokoje a svlékat svoje povlečení.

Na jednotlivých patrech jsou kuchyňky se základním vybavením a nádobím.

Pro zájmovou činnost žáků je nejlépe vybavena budova Králíček, kde probíhá většina zájmových aktivit i pro žáky z jiných budov. Je zde umístěna posilovna, místnost pro stolní tenis, třídy pro další zájmovou činnost. Na jednotlivých patrech jsou klubovny s televizí, videopřehrávačem, společná klubovna, v blízkosti budovy je i tělocvična. V budově Merkur je k zájmovým aktivitám a relaxaci určena terasa, učebna výpočetní techniky a společenský klub Leguán. Místnosti sloužící jako obývací pokoje pro rodinné buňky jsou v budově Na Hradčanech a Merkur, žákovská knihovna je umístěna v budově Na Hradčanech.

Internát je vybaven větším počtem kol, lyží, kolečkových bruslí a dalším sportovním náčiním. Žáci si mohou zapůjčit různé společenské hry, magnetofony, varné konvice, vysoušeče vlasů, kulmy apod.

Nákup veškerého vybavení (sportovního i potřebného pro realizaci různých zájmových činností) je vychovateli promyšlen v souvislosti s vylepšováním podmínek pro volnočasové aktivity a vyplývá i se zájmu žáků. Největší rezervy v oblasti materiálního zázemí pro činnost internátu jsou ve vybavení ubytovacích jednotek.

Materiální podmínky vzhledem k výchovné činnosti v internátu jsou rozdílné, v budově Merkur a Na Hradčanech jsou velmi dobré, v ostatních dvou budovách, kde je ubytována většina žáků, jsou průměrné.

Celkově je tato oblast hodnocena jako průměrná.

Hodnocení činnosti internátu

1) Realizace činnosti internátu

Kapacita internátu nebyla v době inspekce plně využita. 170 žáků bylo rozděleno do 19 výchovných skupin, ve kterých byly zařazeni žáci v počtu 3 - 16 žáků. Výjimka z maximálního počtu žáků ve výchovné skupině se 16 žáky byla ředitelem školy stanovena. Další dvě výchovné skupiny měly nižší počet žáků (3), než je stanoveno odpovídající zákonnou normou pro speciální školy. Všichni žáci 1. ročníku speciální školy jsou zařazeni do 5 tzv. rodinných buněk, v každé je nejvíce 10 žáků. V těchto seskupeních jsou vychovatelé v bližším kontaktu se žáky, který umožňuje snadnější řešení problémů a ulehčuje žákům jejich aklimatizaci na nové prostředí. Kromě žáků školy jsou v internátě ubytováni i žáci ze Střední průmyslové školy v Novém Městě nad Metují, kteří jsou zařazeni do 4 výchovných skupin.

V průběhu inspekce byla kontrolována povinná dokumentace internátu a byly zjištěny značné nedostatky. Některá dokumentace chyběla vůbec, jiná byla vedena na nesprávných tiskopisech vzor SEVT předepsaných MŠMT, průkaznost některé dokumentace vzhledem k výchovné práci pedagogů byla minimální či žádná.

- Deníky výchovných skupin ve školním roce 2002/2003 – nebyly vedeny u všech výchovných skupin (11 deníků pro 19 výchovných skupin), jeden deník byl veden vždy pro všechny výchovné skupiny na patře (Králíček), pro obě skupiny v budově Klášter, či pro několik výchovných skupin v budovách Merkur a Na Hradčanech. Obsahovaly měsíční plány i jejich týdenní realizaci, která zachycovala přímou výchovnou práci vychovatelů. Jejich úroveň byla rozdílná, sedm z nich nebylo vedeno na předepsaných tiskopisech vzor SEVT.
- Denní záznamy ve školním roce 2002/2003 - ve všech budovách internátu byly vedeny na nesprávných tiskopisech vzor SEVT, záznamy v nich nebyly podepisovány jednotlivými vychovateli, nebyla v nich vůbec zdokumentována činnost vychovatelů v dopoledních hodinách (zápisy začínaly příchodem žáků ze školy) ani v době po

večerce (22:00 – 24:00 hodin), přestože si vychovatelé vykazují v těchto časových úsecích přímou výchovnou činnost.

- Příhlášky do internátu pro školní rok 2002/2003 – byly vedeny a založeny v osobních spisech pouze u žáků 1. ročníku, nikoliv u žáků vyšších ročníků v uplynulých letech již v zařízení ubytovaných.
- Osobní spisy žáků ubytovaných ve školním roce 2002/2003 – ne vždy byly vedeny na předepsaných tiskopisech vzor SEVT, obsahovaly veškerou korespondenci se zákonnými zástupci, kopie dopisů při udělení výchovného opatření, přihlášky do internátu a žádosti o prodloužení pobytu místo přihlášek do internátu na další školní roky, stručné charakteristiky žáků zpracovávané jedenkrát za dva měsíce (rozdílná nejednotná úroveň u různých vychovatelů), chyběla evidence prospěchu žáků.
- Vnitřní řád internátu – jeho úroveň je podrobně zhodnocena v jiné části inspekční zprávy (viz odstavec Personální podmínky činnosti internátu)

Zástupkyně pro mimoškolní činnost nemá ředitelem školy stanovenou pravidelnou přímou výchovnou činnost v rozmezí 8 hodin týdně. Sama si stanovuje a vykazuje pouze dobu pobytu na internátu (budova Králíček) ve třech dnech v týdnu (většinou pondělí, úterý, středa) v rozmezí 7:30 – 12:00 hodin, popř. 7:30 – 14:00 hodin, tedy v době, kdy většina žáků je mimo zařízení, a je přítomna i denní vychovatelka.

Denní vychovatelka má stanovenou přímou výchovnou činnost v rozmezí 8:00 – 14:30 hodin (budova Králíček), tedy v době, kdy v internátě je minimum žáků, či žádní (zjištěno v sešitě evidence žáků v dopoledních hodinách). Kontrola provedená v dopoledních hodinách dne 21. a 26. května 2003 v budově Králíček prokázala, že vychovatelka se žáky nepracovala.

Do února 2003 pracovali v internátě v budově Klášter 3 vychovatelky. Každý den v dopoledních hodinách si jedna z nich vykazovala přímou výchovnou činnost se žáky, i když ti většinou v internátě vůbec nebyli. Jedná se o 19 žáků střední průmyslové školy s pravidelným dopoledním rozvrhem a 1 žáka ze speciální školy, který pobývá v dopoledních hodinách v internátu pouze v jednom týdnu ze čtyřtýdenního cyklu, kdy má odpoledne odborný výcvik.

V žádné povinné ani další dokumentaci nebyla přímá výchovná činnost v dopoledních hodinách ve výše uvedených případech zdokumentovaná. Také přímá výchovná činnost čtyř vychovatelů, kteří zajišťují v odpoledních hodinách volnočasové aktivity žáků a nemají svou výchovnou skupinu, není průkazným způsobem vykazována.

Přímá výchovná práce většiny vychovatelů v budově Králíček (kromě dopolední vychovatelky a čtyř vychovatelů, kteří nemají přidělenou výchovnou skupinu) i v jiných budovách (Klášter, Merkur) je stanovena pravidelně i na dobu 22:30 – 24:00 hod., kdy podle vnitřního řádu internátu je stanoven přísný noční klid. V žádné povinné dokumentaci ani v jiných záznamech není zmínka o práci se žáky v těchto hodinách, pouze jsou zdokumentované ojedinělé příchody žáků po večerce v knize příchodů.

Rozpis služeb v internátě umožňuje práci klíčových vychovatelek se žáky svých výchovných skupin pouze obden v odpoledních hodinách. V době od 8:00 – 9:00 je v budově Králíček rozepsáno na přímou výchovnou činnost poměrně hodně vychovatelek vzhledem k tomu, že většina žáků odchází do školy. Dle zápisů o dopolední evidenci žáků ze dne 22. 4. 2003 to bylo 6 vychovatelek a zástupkyně na 5 žáků, dne 7. 5. 2003 nebyl na internátě ve výše uváděném časovém rozmezí nikdo se žáků a přímou výchovnou činnost si započítávalo 6 vychovatelek (včetně dopolední vychovatelky) i zástupkyně pro mimoškolní činnost.

Z výše uvedených informací vyplývá, že organizace přímé výchovné činnosti vychovatelů v internátě vykazuje značné nedostatky a není vedoucím pracovníkem zodpovědným za tuto oblast dostatečně zvládnuta. Tyto nedostatky mohou mít na vlastní výchovnou práci negativní

dopad. Příkladem je např. nedůsledné zabezpečení výchovy mimo vyučování u jednoho žáka speciální školy. V internátě (budova Klášter) zůstává tento žák od února 2003 bez dozoru v dopoledních hodinách vždy jeden týden ve čtyřtýdenním cyklu, kdy má odborný výcvik v odpoledních hodinách. Vychovatelka odchází z internátu v 9:00 hodin dopoledne, další nastupuje až v 15:00 hodin. Žádný z pracovníků školy, který v té době v budově pobývá (MOV, učitelé, pomocný personál), nemá v náplni práce výchovné zabezpečení tohoto žáka.

Kontrolní činnost vedoucích pracovníků realizovaná v internátě není systémová a tedy ani dostatečně účinná. Důsledkem jsou výše popsané nedostatky při vedení povinné dokumentace a v organizaci vlastní výchovné práce.

Hospitační činnost zástupkyně pro mimoškolní výchovu je ředitelem školy určena s četností dvakrát týdně. Předložené hospitační záznamy za školní rok 2002/2003 obsahovaly popis činností vychovatele a žáků, byly podepsány oběma stranami. Chybělo v nich však širší hodnocení s případnými doporučeními a podněty pro další vylepšování práce pedagogů. Hospitace ředitele školy v internátě jsou dle jeho slov realizované, zápisy z nich však neexistují.

Koncepce výchovné práce v internátě je částečně naznačena ve Výroční zprávě školy. Pro školní roky 2001/2002 a 2002/2003 byl však předložen tentýž plán činnosti pedagogického úseku (změněné byly pouze časové termíny), který obsahoval aktuální úkoly výchovně-vzdělávací činnosti, organizační opatření k realizaci stanovených úkolů, obecné výchovné úkoly a sociálně zabezpečující služby i další úkoly. Tento interní dokument byl doplněn tematickým plánem pro různé oblasti možného formativního působení na žáky pro školní rok 2002/2003, celoročním plánem internátu (velmi stručné zpracování na jednu stránku) a plány jednotlivých vychovatelů pro školní rok 2002/2003.

Nabídka volnočasových aktivit pro žáky je široká a pokrývá všechny oblasti zájmové činnosti, je do nich vhodně začleňována i oblast sociální prevence. Výraznou měrou se na nabídce zájmových činností podílí každodenní sportovní aktivity, sportovní závody a zájezdy, činnosti zasahující do oblasti estetické, kulturní a technické. Často se nejedná o pravidelné zájmové kroužky, ale aktivity nabízené pro příchozí žáky či realizované po domluvě s nimi.

Realizace činnosti internátu je hodnocena jako pouze vyhovující.

2) Průběh činností internátu

Výchovná práce se žáky probíhá v rámci řízených mimoškolních aktivit, v kolektivu výchovných skupin, velký důraz je kladen i na individuální práci s jednotlivými žáky. Práce vychovatelů vychází ze znalosti rodinných poměrů žáků, jejich schopností a zájmů. Vyznačuje se obětavostí, laskavostí a kamarádkým přístupem, které však mnohdy přecházejí v benevolenci či nedůslednost, což vede žáky k menší zodpovědnosti. Vychovatelé nahrazují mnohým žákům chybějící rodinné zázemí a motivují žáky svým příkladem k hezkým mezilidským vztahům.

Hodnocení žáků probíhá v rámci individuálních pohovorů i při schůzkách jednotlivých výchovných skupin, což je dokladováno zápisy v denících výchovných skupin. Všichni vychovatelé chování žáků průběžně sledují, klíčoví vychovatelé pak vyhodnocují a jedenkrát za dva měsíce sepisují charakteristiky žáka. V těchto charakteristikách, které se u jednotlivých vychovatelů liší svou úrovní i odbornou fundovaností, velmi často chybí diagnostikování příčin změněného chování či výchovných problémů žáků a stanovení výchovných prostředků vedoucích k nápravě. Malé využívání pedagogické diagnostiky při výchovné práci pedagogů vyplývá z chybějícího vzdělání vychovatelů v oblasti speciální pedagogiky i z absence stanovení pevných požadavků a sjednocujících prvků výchovné práce z pozice vedoucího pracovníka.

Výchovná opatření a pochvaly formulované ve vnitřním řádu zařízení jsou vychovateli využívány, nejsou však stanovena pevná kritéria pro hodnocení žáků a zásady pro udělování těchto opatření. V některých případech, které byly potvrzeny žáky i vychovateli, se přestupky proti vnitřnímu řádu internátu promíjejí žákům tím, že vykonají veřejně prospěšnou práci (jedná se např. o úklid společných prostor internátu). Také mimořádné vycházky do 22:00 hodin získávají žáci tímto způsobem.

Pravidelně je sledován a vyhodnocován úklid žáků na pokojích. Vychovatelé vedou žáky k vytváření a dodržování hygienických návyků a k vytváření a udržování estetického prostředí internátu. Slovní hodnocení žáků z hlediska jejich práce při volnočasových aktivitách má silně motivující a povzbuzující charakter. Úzká součinnost učitelů a vychovatelů umožňuje sledovat úspěšnost žáků při vyučování a zaměřit svou výchovnou práci i na pomoc žákům při přípravě na vyučování.

Vychovatelé využívají svých motivačních schopností a různorodých specializací pro získávání žáků k aktivnímu využívání jejich volného času. Při různých zájmových činnostech jsou žáci chváleni i za nepatrný úspěch či pokrok, a tak je jim umožňován pocit úspěšnosti. Motivací pro žáky je i vytváření výrobků sloužících k výzdobě internátu či k prezentaci na různých výstavách a přehlídkách. Iniciativu projevují vychovatelé i v oblasti tělesné výchovy a sportu, neboť se podařilo založit při internátu oficiální sportovní klub.

Některé zápisy v povinné dokumentaci i poznatky získané v průběhu inspekce potvrdily, že žáci mají dostatečný prostor pro vyjádření vlastních názorů, námětů a připomínek k chodu zařízení. Žákovská samospráva v internátě ustavena není.

Průběh činností v internátě je hodnocen jako průměrný.

DALŠÍ ZJIŠTĚNÍ

1) Tematická inspekce – sledování účinnosti prevence sociálně patologických jevů ve školách a školských zařízeních a hodnocení využívání metodických pokynů MŠMT čj. 14 514/2000-51 a 28 275/2000-22

V průběhu komplexní inspekce probíhala ve škole paralelně tematická inspekce vyplývající z plánu hlavních úkolů České školní inspekce na školní rok 2002/2003 se zaměřením na sledování účinnosti prevence sociálně patologických jevů ve školách a školských zařízeních a na hodnocení využívání metodických pokynů MŠMT čj. 14 514/2000-51 a 28 275/2000-22. Použité metody spočívaly v zadání dotazníků pro žáky tří ročníků učebních oborů odborného učiliště, v řízených rozhovorech s ředitelem školy, výchovným poradcem a školním metodikem prevence, který je současně pověřen vedením protidrogového týmu, dále v pozorování vhodnosti prostředí a sociálního klimatu při běžném chodu školy. Výstupem byl písemný přehled jednotlivých inspekčních zjištění v záznamových listech určených pouze pro potřeby České školní inspekce a tabulky s vyhodnocením žákovských dotazníků, jejichž souhrnné výsledky budou předány vedení školy.

Odpovědi na otázky v řízených rozhovorech s ředitelem, výchovným poradcem a školním metodikem prevence byly zodpovězeny vyčerpávajícím způsobem. Atmosféra školy je přiměřeně podnětná. Prevenci sociálně patologických jevů je ze strany pedagogických pracovníků věnována patřičná neformální pozornost. Zavedený systém prevence je ucelený, vytvořené mechanismy prevence a vypracované metodické postupy řešení dílčích problémů

jsou účelně nastaveny. Úkoly a kompetence v oblasti řešení sociálně patologických jevů jsou vhodně delegovány na stanovené klíčové pracovníky.

Vlastní program prevence vychází z analýzy stavu sociálně negativních jevů ve škole i v internátě a cíleně se zaměřuje na prevenci nejčastěji se vyskytujících problémů. Plnění programu je průběžně vyhodnocováno.

Škola se problematikou zabývá a přijatý systém je funkční.

2) Odměňování žáků za produktivní práci

- je prováděno na základě písemně zpracovaného Vnitřního předpisu Praktické školy a Odborného učiliště Nové Město n. M. „Zásady odměňování žáků za produktivní práci konanou v rámci odborného výcviku“ a *Dodatků č. 1 až 3*. Odměna je stanovena dle předpisu a smluvní ceny se zákazníkem. MOV předloží návrh odměny, který je po schválení vedením školy předán ke zpracování ekonomickému úseku. Výplata je žákům předávána proti podpisu.

3) Vydávání osobních ochranných pracovních pomůcek

- je žákům zabezpečováno dle vnitřní směrnice Praktické školy a Odborného učiliště Nové Město n. M. s platností od 1. 9. 2002. Převzetí ochranných osobních pomůcek je zaznamenáno a příjemcem podepsáno v dokumentu o proškolení žáků v oblasti BOZP. Podklady jsou vedeny na všech hospitovaných pracovištích a u všech skupin.

4) Bezpečnost a ochrana zdraví žáků

Škola předložila dokumentaci vyhledání a vyhodnocení rizik v rozpracovaném stavu, bez bližší kategorizace ohrožených osob (žák – zaměstnanec - třetí osoba). Pro rozpracovanost dokumentace požární ochrany nebylo možné prověřit úplnost dané dokumentace dle příslušných ustanovení organizace k zajištění požární ochrany pro objekt *Tělocvična a Na Hradčanech*.

Poslední prověrku bezpečnosti a ochrany zdraví při práci na všech pracovištích a zařízeních škola organizovala 12. 4. 2002, ve vztahu k povinnosti zaměstnavatele již bez další následné prověrky.

Škola neprokázala provádění pravidelných kontrol a revizí tělocvičného nářadí a zařízení.

Schodiště a chodby používané jako úniková cesta v objektech *Merkur* a *Kláster* nebyly vybaveny nouzovým osvětlením. Závady na elektrickém zařízení zjištěné revizním technikem v objektu *Merkur* škola neodstranila, z tohoto důvodu není dané elektrické zařízení schopné bezpečného provozu.

Hrany stavebních prvků po vnitřním obvodu tělocvičné haly v objektu *Tělocvična* nebyly chráněny pro případ možného střetu cvičence s hranou dané překážky. V objektu *Na Hradčanech* škola provozuje hřiště plážového volejbalu bez dokončení terénních úprav, v důsledku čehož hrazení hřiště výškově přesahuje vnitřní hrací plochu a okolní terén. Tím vzniklo možné riziko vážného zranění či smrti žáka v důsledku pádu na vyčnívající hrazení.

4) Opakované přijímání žáků ke studiu

Ve škole dochází k opakovanému přijímání žáků ke studiu. Například po ukončení 3. ročníku praktické školy jsou žáci přijati do 3. ročníku odborného učiliště, kde je jim vydán výuční list. Takto jsou přijímáni i absolventi jiných tříletých praktických škol.

K opakovanému přijímání žáků dochází i v jiných součástech školy, a to ne vždy v zájmu žáků. Například žáci jedné ze tříd praktické školy s tříletou přípravou, kteří jsou již všichni zletilí, nemají dosud základní znalosti všeobecně vzdělávacích předmětů, jeden z nich dosud nezná ani

písmena. Přesto byli všichni po ukončení praktické školy s dvouletou přípravou přijati bývalým vedením do 1. ročníku praktické školy s tříletou přípravou. Tento postup je nevhodný, neboť vzhledem k základním neznalostem mají tito žáci velmi omezenou možnost vykonat úspěšně závěrečnou zkoušku a získat osvědčení o absolvování školy.

Opakované přijímání žáků ke studiu je zavedeným zvykem již od dob minulého vedení. Současné vedení zvažuje a připravuje projekt chráněných dílen, v kterých by absolventi s těžší formou postižení spíše našli odpovídající uplatnění. Budova pro chráněné dílny je již připravena, zbývá dořešit financování a personální obsazení.

5) Spolupráce se Střediskem výchovné péče

Je navázána úzká spolupráce mezi školou a Střediskem výchovné péče KOMPAS Náchod. Ta spočívá v pravidelných konzultacích realizovaných periodicky v prostorách školy, v provádění psychologických vyšetření, v poradenských a terapeutických intervencích, v odborných konzultacích s výchovným poradcem, učiteli a ostatními pedagogickými pracovníky.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

1. Rozhodnutí o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení čj. 31 080/02-21 (MŠMT dne 3. 1. 2003 s platností od 1. 1. 2003)
2. Výpis ze sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení (MŠMT dne 3. 1. 2003)
3. Zřizovací listina čj. 1197/13-NA/2001 (Královéhradecký kraj na základě usnesení zastupitelstva č. 5/56/2001 ze dne 27. 9. 2001)
4. Organizační řád (ředitel školy 1. 1. 2003)
5. Plán dalšího vzdělávání pedagogických a dalších zaměstnanců pro rok 2003 (ředitel školy 14. 1. 2003)
6. Klasifikační řád (ředitel školy 26. 9. 2002)
7. Plán kontrolní činnosti - školní rok 2002/2003 (ředitel školy 10. 9. 2002)
8. Plán práce metodických sdružení - školní rok 2002/2003 (metodik školy 19. 9. 2002)
9. Plán práce pedagogické rady (ředitel školy 28. 8. 2002)
10. Plán porad pedagogických pracovníků (ředitel školy 28. 8. 2002)
11. Zápisy z jednání pedagogické rady konané ve školním roce 2002/2003
12. Organizační řád (ředitel školy 1. 1. 2003)
13. Provozní řád školy (ředitel školy 1. 1. 2003)
14. Provozní řády Praktické školy a Odborného učiliště Nové Město nad Metují pro zámečnickou dílnu, šicí školní dílny, cukrářské dílny, cvičné kuchyňky s účinností od 1. září 2002 a Klášterní čajovnu (zástupce ředitele 13. 3. 2003)
15. Pracovní řád Praktické školy a Odborného učiliště Nové Město nad Metují (bývalá ředitelka školy 1. 9. 2001)
16. Vnitřní řád školy (ředitel školy 28. 8. 2002)
17. Organizační zajištění – školní rok 2002 – 2003 (ředitel školy 28. 8. 2002)

18. Smlouva o poskytování služeb výchovného a psychologického poradenství (ředitel školy 2. 1. 2003)
19. Učební dokumenty učebního oboru 23-51-E/004 Zámečnické práce a údržba, schválené MŠMT dne 9. 8. 1995, čj. 20154/95-24
20. Učební dokumenty učebního oboru 29-54-E/003 Cukrářské práce, schválené MŠMT dne 1. 8. 1995, čj. 18273/95-24
21. Učební dokumenty učebního oboru 29-54-E/003 Cukrářské práce, schválené MŠMT dne 30. 8. 2001, čj. 24 017/01-24 - inovace k 1. 9. 2001 počínaje 1. ročníkem
22. Učební dokumenty učebního oboru 31-59-E/001 Šití oděvů, schválené MŠMT dne 9. 8. 1995, čj. 20356/95-24
23. Učební dokumenty učebního oboru 31-59-E/001 Šití oděvů, schválené MŠMT dne 8. 4. 2002, čj. 17 215/02-24 - inovace k 1. 9. 2002 počínaje 1. ročníkem
24. Učební dokumenty učebního oboru 31-59-E/002 Šití prádla, schválené MŠMT dne 1. 8. 1995, čj. 18272/95-24
25. Učební dokumenty učebního oboru 31-59-E/002 Šití prádla, schválené MŠMT dne 8. 4. 2002, čj. 17 214/02-24 – inovace k 1. 9. 2002 počínaje 1. ročníkem
26. Učební dokumenty učebního oboru 36-67-E/001 Zednické práce, schválené MŠMT dne 7. 8. 1995, čj. 20140/95-24
27. Učební dokumenty učebního oboru 65-52-E/001 Kuchařské práce, schválené MŠMT dne 4. 8. 1995, čj. 20157/95-24
28. Učební dokumenty učebního oboru 65-52-E/001 Kuchařské práce, schválené MŠMT dne 30. 8. 2001, čj. 24 018/01-24 – inovace k 1. 9. 2002 počínaje 1. ročníkem
29. Učební dokumenty učebního oboru 69-55-E/005 Práce ve zdravotnických a sociálních zařízeních – pečovatelské práce, schválené MŠMT dne 7. 8. 1995, čj. 20144/95-24
30. Učební dokumenty Praktické školy s dvouletou přípravou 78-62-2/002, schválené MŠMT ČR dne 14. 5. 1993, čj. 16 753/93-24
31. Učební dokumenty Praktické školy s tříletou přípravou 78-61-D/001, schválené MŠMT ČR dne 19. 10. 1999, čj. 31 123 s platností od 1. 9. 2000 počínaje 1. ročníkem
32. Učební osnovy všeobecně vzdělávacích předmětů pro odborná učiliště, schválené MŠMT dne 1. 12. 1999, čj. 33 848/99-24 s platností od 1. 9. 2000 počínaje 1. ročníkem
33. Zásady odměňování žáků Praktické školy a Odborného učiliště Nové Město nad Metují za produktivní práci, konanou v rámci odborného výcviku. Dodatek č. 1 (bývalá ředitelka školy 1. 9. 2001), Dodatek č. 2 (ředitel školy 3. 1. 2002) a Dodatek č. 3 (ředitel školy 2. 1. 2003)
34. Vnitřní směrnice Praktické školy a Odborného učiliště Nové Město nad Metují, o poskytování ochranných pracovních pomůcek (ředitel školy 1. 9. 2002)
35. Záznamy o proškolení žáků Praktické školy a Odborného učiliště Nové Město nad Metují v BOZP a PO ve školním roce 2002/2003
36. Výroční zpráva Praktické školy a Odborného učiliště, Husovo nám. 1248, Nové Město nad Metují za školní rok 2001-2002 (ředitel školy dne 11. 9. 2002)
37. Projekt protidrogové prevence – příloha č. 1 Výroční zprávy
38. Jak reagovat na absence – příloha č. 2 Výroční zprávy
39. Jak reagovat na užívání alkoholu a jiných drog – příloha č. 3 Výroční zprávy

40. Pracovní úkoly klíčového pracovníka – příloha č. 4 Výroční zprávy
41. Celoroční plán internátu Praktické školy a Odborného učiliště, Husovo nám. 1248, Nové Město nad Metují (ředitel školy 23. 8. 2003)
42. Rozvrh hodin všech tříd i vyučujících platný ve školním roce 2002/2003
43. Rozvrhy všech pedagogických dozorů a služeb Praktické školy a Odborného učiliště, Husovo nám. 1248, Nové Město nad Metují, platné v měsíci květnu 2003
44. Protokoly o komisionálních zkouškách konaných ve školním roce 2002/2003
45. Třídní knihy vedené ve školním roce 2002/2003
46. Katalogy, katalogové listy, přihlášky ke studiu, rozhodnutí o přijetí ke studiu – třídy 1. GPPU, 2. GPPU, 3. HPPU, 1. HSOU, 2. HSOU, 3. JSOU, 1. K, 1. JCPP, 3. LZPP a 3. HPPU
47. Tematické plány vyučujících sledovaných předmětů platné ve školním roce 2002/2003
48. Zápisy z pedagogických rad a provozních porad ve školním roce 2002/2003
49. Zápisy z porad vedení školy ve školním roce 2002/2003
50. Osobní dokumentace pedagogických pracovníků – pracovní náplně, doklady o vzdělání, osvědčení o absolvování dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků
51. Metodika sociální prevence Praktické školy a Odborného učiliště, Husovo nám. 1248, Nové Město nad Metují (ředitel školy 10. 9. 2002)
52. Zápisy z jednání protidrogového týmu ve školním roce 2002/2003
53. Zpráva o činnosti protidrogového týmu Praktické školy a Odborného učiliště, Husovo nám. 1248, Nové Město nad Metují, ve školním roce 2002-2003 (školní metodik prevence 21. května 2003)
54. Plán práce výchovného poradce na školní rok 2002 – 2003 (výchovný poradce 26. srpna 2002)
55. Zpráva o plnění plánu práce výchovného poradce na školní rok 2002-2003 (výchovný poradce 31. 3. 2003)
56. Opatření ředitele č. 8 k řešení neomluvených absencí v Praktické škole a Odborném učilišti, Husovo nám. 1248, Nové Město nad Metují (ředitel školy 31. 10. 2002)
57. Opatření ředitele č. 9 k řešení problematiky alkoholu a jiných návykových látek v Praktické škole a Odborném učilišti, Husovo nám. 1248, Nové Město nad Metují, (ředitel školy 31. 10. 2002)
58. Záznamy o šetření stížností týkajících se sociálně patologických jevů, vedené výchovným poradcem ve školním roce 2002/2003
59. Záznamy o jednání s rodiči v souvislosti se sociálně patologickými jevy, vedené výchovným poradcem ve školním roce 2002/2003
60. Knihy úrazů, vedené ve školním roce 2002/2003 na jednotlivých součástech Praktické školy a Odborného učiliště, Husovo nám. 1248, Nové Město nad Metují
61. Vzorek žákovských knížek, sešitů a písemných prací žáků a vyplněných kopírovaných pracovních materiálů z odborných předmětů za školní rok 2002/2003
62. Deníky evidence odborného výcviku Praktické školy a Odborného učiliště Nové Město nad Metují, hospitovaných skupin pro školní rok 2002/2003

63. Pracovní materiál – Individuální plány v Praktické škole a Odborném učilišti, Nové město nad Metují, Husovo náměstí 1218 (ředitel školy 9. 4. 2003)
64. Potvrzení o studiu speciální pedagogiky 22 pedagogických pracovníků školy vydané Pedagogickou fakultou Univerzity Hradec Králové dne 22. 5. 2003.
65. Vnitřní řád internátu v Novém Městě nad Metují ze dne 7. 1. 2003 s platností od 1. 3. 2003 podepsaný ředitelem školy.
66. Provozní řád internátu a jednotlivých pracovišť, Praktická škola a Odborné učiliště, Nové Město nad Metují, ze dne 1. 3. 2003, podepsáno vedoucí vychovatelkou.
67. Celoroční plán internátu ze dne 23. 8. 2002.
68. Plán činnosti pedagogického úseku internátu na školní rok 2001/2002 ze dne 23. 8. 2001, bez podpisu.
69. Plán činnosti pedagogického úseku internátu na školní rok 2002/2003 ze dne 23. 8. 2002, bez podpisu.
70. Tematický plán (pro jednotlivé oblasti výchovného působení), nedatováno, bez podpisu.
71. Zájmové aktivity v internátech z 1. 10. 2002 bez podpisu.
72. Celoroční plány vychovatelů internátu pro školní rok 2002/2003.
73. Plán práce čtyř metodických sekcí pro školní rok 2002/2003.
74. Zápisy ze schůzek metodických sdružení ve školním roce 2002/2003.
75. Zápisy ze schůzek zástupkyně pro mimoškolní činnost a vychovatelů internátu ve školním roce 2002/2003.
76. Seznamy žáků v jednotlivých výchovných skupinách ve školním roce 2002/2003.
77. Dodatek k opatření ředitele školy č. 5 z 15. 9. 2002 vydaný dne 27. 9. 2002 (potvrzení výjimky z maximálního počtu žáků ve výchovné skupině).
78. Zápisy služby u vchodu – evidence vycházek nad rámec osobního volna ve školním roce 2002/2003.
79. Denní záznamy ve všech budovách internátu ve školním roce 2002/2003.
80. Osobní spisy žáků z různých výchovných skupin ubytovaných v internátě ve školním roce 2002/2003 – náhodný výběr.
81. Přihlášky žáků do internátu pro školní rok 2002/2003.
82. Deníky výchovných skupin vedených ve školním roce 2002/2003
83. Rozpis služeb všech vychovatelů internátu pro všechny měsíce školního roku 2002/2003.
84. Časový rozpis praktického výcviku oboru cukrář ve školním roce 2002/2003 od 24. 2. 2003.
85. Sešit pro evidenci žáků přítomných v dopoledních hodinách v budově Králíček vedený ve školním roce 2002/2003.
86. Plán kontrolní činnosti zástupkyně pro mimoškolní činnost ve školním roce 2002/2003.
87. Zápis z kontrolní činnosti BOZ žáků PŠ a OU Nové Město n/M., komplexní inspekce 21.-28.5.2003 (ředitel školy 28. 5. 2003)
88. Podkladová inspekční dokumentace vyplněná ředitelem školy před inspekcí
89. Dotazník vyplněný ředitelem školy před inspekcí

ZÁVĚR

Praktická škola a Odborné učiliště, Nové Město nad Metují, Husovo nám. 1218 je součástí systému speciálních škol. Poskytuje žákům podle jejich možností a schopností odbornou přípravu v učebních oborech a praktické škole, připravuje je pro výkon jednoduchých činností, zabezpečuje jejich výchovu, vzdělávání, ubytování a stravování a usiluje o socializaci žáků s problematickým rodinným a sociálním zázemím.

Materiálně-technické podmínky vzdělávání a výchovy jsou hodnoceny jako průměrné. Zajištění potřebného zázemí ve čtyřech budovách, kde probíhá výuka, je z hlediska organizačního i finančního velmi náročné. Nejvíce chybí učebnice a pomůcky pro výuku odborných předmětů. Výjimku tvoří vzorově vybavená učebna pro učební obor Pečovatelské práce.

Personální podmínky jsou v tomto školním roce pouze vyhovující, neboť podmínky odborné a pedagogické způsobilosti splňuje z celkového počtu osmdesáti pěti pedagogických pracovníků jen šest. Toto zjištění se týká všech sledovaných součástí školy. Doplnění potřebného vzdělání i dalšímu vzdělávání pedagogických pracovníků věnuje vedení školy patřičnou pozornost.

Průběh a výsledky vzdělávání ve všech hodnocených oblastech jsou vyrovnané, celkově jsou hodnoceny jako průměrné. Jsou negativně ovlivňovány jednak chybějící odbornou a pedagogickou způsobilostí pedagogů, jednak malým využíváním fondu učebnic a chybějícími pomůckami pro výuku odborných předmětů.

Značné rezervy byly zjištěny v činnosti internátu. Chybějící vzdělání u naprosté většiny vychovatelů se odráží v absenci systematického aktivního využívání pedagogické diagnostiky. Negativem je i malá důslednost a jednotnost pedagogů v oblasti hodnocení žáků.

Některá povinná dokumentace internátu není vedena vůbec či na nesprávných tiskopisech s často minimální průkazností vztahující se k výchovné práci pedagogů.

Vedení vychovatelů v internátě není systematické a důsledné, nejsou stanovena kritéria hodnocení jejich práce. Kontrolní činnost na úseku internátu není příliš účinná. Nejednotnost při výchovném působení i benevolence vůči žákům jsou způsobeny malou konkrétností vnitřního řádu internátu. Nedostatky vykazuje organizace přímé výchovné činnosti vychovatelů, neboť není v některých případech stanovena v souladu s bezpečností či potřebami žáků.

Od minulé inspekce došlo třikrát k výměně na místě ředitele školy. V současné době je vyměněno celé vedení, kterému se v některých součástech školy postupně daří uplatňovat mechanismy vedoucí ke zkvalitnění výchovně-vzdělávací činnosti. Částečné pozitivní změny jsou již znatelné, jejich dokončení však bude vyžadovat delší časové období.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Školní inspektoři	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Mgr. Věra Nosková	Věra Nosková v. r.
Členové týmu	Mgr. Pavel Baštář	Pavel Baštář v. r.
	Mgr. Jiří Jetel	Jiří Jetel v. r.
	Mgr. Jaroslav Kadlec	Kadlec v. r.
	Mgr. Jana Kocábová	Jana Kocábová v. r.
	PaedDr. Markéta Stuchlíková	Markéta Stuchlíková v. r.

Další zaměstnanci ČŠI

Stanislava Krčková, kontrolní pracovnice
Ing. Pavel Tomáš, kontrolní pracovník
Miloslava Havlíčková, kontrolní pracovnice
Ing. Václav Zeman, kontrolní pracovník

V Hradci Králové dne 27. června 2003

Datum a podpis ředitele školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 3. 7. 2003

Razítko

Ředitel školy nebo jiná osoba oprávněná jednat za školu

Podpis

Mgr. Jan Souček, ředitel školy

J. Souček v. r.

Dle § 19 odst. 7 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů, může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Hodnoticí stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	Zcela mimořádný, příkladný.
Velmi dobrý	Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň.
Průměrný	Negativa a pozitiva téměř v rovnováze, průměrná úroveň.
Pouze vyhovující	Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa.
Nevyhovující	Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.

Plní, je v souladu	Dodržuje, čerpá účelně, efektivně.
Neplní, není v souladu	Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně.

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Příslušný orgán státní správy + zřizovatel	2003-08-01	091 1004/03-5206

Připomínky ředitele školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
10. 7. 2003	890/03	Připomínky byly podány.